

ترجمہ دی

معنای زبانی عربی بہ زبانی کوردی بہ شعر درست گراوی

فائل کامل مشہوری عنای کورد شیخ معروف

نودی خووا رقبہی قیامتہی گہورہ تر بہ کا

منتدی اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

له ہر رتہ رکی عبد الخالق محمد امین عصری چاپی کرا
ماقی له چاپی انورہی پارتیزراوہ بز محمد امین عصری
شہر کرسی چاپی بگا بر پی یی یا سام سئول س پی ...

نرخہ ۷۵۰ فلسہ

بۆدابهزاندنی جۆرهها کتیب: سردانی: (مُنْتَدی إِقْرَا النِّقَافِی)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدی إِقْرَا النِّقَافِی)

پدای دانیود کتایهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا النقای)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

شجرہ دئی

معنای زبانی عربی بہ زبانی کوردی بہ شعر درست کراوی

فاضل کامل مشہوری علمای کورد شیخ معروف

نودی خووارتبیہی قیامتی گہورہ تر بہ کا

لہ ہر رُہ کی عبدالحالی محمد امین عصری چاہ کرا
مانی لہ چاہدانوہی پارنیراؤہ بو محمد امین عصری
لہر کہ سنی چاہی بگا بہ بی یاسام سٹول رُہی ...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تہجدی

پرودور کارملک وملکوت	بنام خدای حی لایموت
هدانا الی صراط العرب	الحمد لله علی ما وهب
بر محمد بادم آل واصحاب	صلاة وسلام یبحد وحساب
معروف بن مصطفی بن احمد	وبعد بدان چنین میگوید
وابوبه عکاسلافه	قد حفسه الله بالطفافه
کنم زبان عربرا بیان	در این رساله به کوردی زبان
شود دانای لغات عرب	تا که فرزندان احمد بی تعب
والله ارجو اصلاح النیه	لهذا ناولم نا احمدیه
یکک باب اسماء یکک باب افعال	بدو باب کتاب می شود کمال
جمعش یکک بود یادو یا کثیر	زیر هر اسمی میکنم تحریر
فعل ماضی را کنم ترجمه	در باب افعال میان همه
مضارع ومصدر کم پی یا کثیر	زیر هر فعلی میکنم تقریر
واقف بها الطالب المبتدی	رب وفقنی وخذ یدی

الباب الاول فی ترجمه الاسماء

(رَأْس) ٢ سره (عَيْن) ٣ چاوه	(بَدَن) ٤ قالب (إِسْم) ناوه
(أَنْف) ٥ لوته (حَاجِب) ٦ برؤ	(فَعِيذ) پرايه (مُكَبَّة) ٧ آزونو
(جَبِين) ٨ وجبنة (تَهْوِيلَة) ٩ تهويله	(مَكْر وَكَيْد وَحِيلَة) فيله
(ظَهْر) ١٠ پشته (كَتِف) ١١ شانِه	(شَفَة) ١٢ ليوه (سِن) ١٣ ددانه
(بَطْن) ١٤ سكه (صَدْر) سينكه	(كَعُوب) كنگر (نَمَاع) ١٥ بونكه
(سَاعِد) ١ باسكه (عَضِيد) ٢ قوله	(قَرْنَاء) شاخ دار (جَمَاء) كوله
(مَتِين) ٣ قايم (مَتْن) پشته	(كَبِين) شيره (كَبِين) خسته

٢ جمع الرأس في القلة اروس وفي الكثرة رؤس ٣ العين حاسة الرؤية ج
 اعين عيون اعيان ٤ بدن الانسان جسده وقوله تعالى فاليوم نتجيك
 بيدتك قيل معناه بجسد لاروح فيه ٥ ج انف اناف انوف ٦ ج حواجب
 ٧ الموصل بين الفخذ والساق ج ركب ركبات ركبات ٨ هو ناحية الجبهة
 ج اجين جين اجبنة ٩ هي ما بين الحاجبين الى الناصية ج جباه جيات ١٠ اظهر
 ظهور ظهران ١١ هو عظم عريض خلف المنكب ج اكتاف ١٢ هي من
 الانسان ما يطبق على فمه ويستر اسنانه ج شفاه شفاهات ١٣ عظم ثابت في
 فم الحيوان ج اسنان اسنة اسن ١٤ ج بطون البطن بطنان ١٥ النمنع
 والنمناع بقل طيب الرائحة ج نمنعة نمناعة ١ هو ما بين المرفق والسكف
 ٢ هو من المرفق الى الكتف وفيه اربع لغات ٣ الشديد القوي .

(كَمْر) موه (قَطْن) لَوْكَه (عَدَس) نَيْسِكَه (حَمِيص) نَوَّكَه
 (ظَفَر) ١ نِينوك (مَيْسَعَاء) يَيْلَه (مَلْفِي) صافَه (كَدِر) لَيْلَه
 (شَارِب) سَمِيْل (لَحِيه) ٢ رَيْفَه (جَرَح) ٣ بَرِيْنَه (وَجَع) ٤ أَيْفَه
 (بَاع) ٥ وِذْرَاع ٦ وِ يَدْ) دَهْسْتَه (سَرِيح) ٧ چَه سَبَان (بَلْبِيَه) سَهْسْتَه
 (نَامِيْنَه) جِيه بِيْشَه سَهْرَه (اِبِل) ٨ وِشْتَر (حَمَار) ٩ كَهْرَه
 (أَصْبَح) ١٠ نَكُوْسْت (قَدَم) ٢ بِيْيَه (ذَكْر) ٣ نَيْزَه (اَثْمِي) مِيْيَه
 (رِجْل) بِيْيَه (كُوْع) جوموشكَه * (ذَنْب) وِ سَيْدَه (وِ سِرْحَان) كُوْرَكَه
 (أُذُن) كُوْيَه (مِرْفَق) ٦ اَنْيِسْكَه (دِيَك) كَهْلَشِيْرَه (دُجَاج) ٧ مَرِيْفَكَه

١ ج اغفار ظفور اغافير ٢ ج لحى بكسر اللام وضمه ج ٣ جروح ولم
 يقولوا جراح الا في الشعر والجراح بالكسر جمع جراحة بالكسر ايضاً
 ٤ المرض والالام ج وجاع اوجاع ٥ قدر مد اليدين ج ابواع ٦ من طرف
 المرفق الى طرف الاصابع ج اذرعة ذرعان ٧ ج سراع ٨ وربما قالوا ابل
 بسكون الباء ج آبال ٩ ج حير احمر حمر حور حوروات حمراء .
 ١ بذكر ويؤنث وفيه خمس لغات ج اصابع ٢ الرجل مؤنثة وقد يذكر
 اقدام قدام ٣ ج ذكور ٤ الذئب او الاسد ج سيدان سيدة ٥ ج
 سراحين ٦ موصل التراع من العضد ج مرافق ٧ بتثنية الدال معروف
 اهلي وبري .

* كوردى هه چرك

(وَجْه) ٨ پرووہ (کاهل) ٩ نیوشانہ	(لَحْم) گوشتہ (عَظْم) ١ اِسْقَانَة
(اِبْط) ٢ بن مہ نکل (جَنْب) تہ نقتہ	(قَاع) ٣ جینگہ نہ رمانو دہشتہ
(رِيْئَه) ٤ سی (اَمْعَاء) ٥ ریخولہ بہ	(نَجْل وَوْلَد) ٦ جی پوولہ بہ
(صُلْب) ٧ پقتہ (مَنَكِب) شانہ	(نَصْل) ٨ سہ ررم ہم بہ یگانہ
(رَكِيْتَه) چییہ اسمی بیرہ	(هَضْر هَبْصَار) شیرہ
(نَعْل) م اسمی شمیرہ	(وَجْنَة) ٩ کولہ (نَبْلَة) تیرہ
(عِقَب) پاژنہ (عِرْق) ١٠ ارہ گہ	(عَصَب) ١١ پیہ (كِرْش) وورگہ

٨ مایسدو لناظر من البدن ومنه العینان والانف والقم ج اوجہ
 وجوہ اجوہ ٩ المارک وهو ما بین الكتفین ج کواهل ١ ج عظام اعظم
 ٢ ماتحت الجناح یذکر ویؤنث ج آباط ٣ المستوی من الارض ج قیع
 قیمان اقواع اقوع ٤ بکسر الزاء وفتح الهمزة او الیاء المشددة
 ام جزء من جهاز التنفس فی الانسان والحيوان ٥ ج امیة ٦ یسکون
 واجداً وجمماً وكذا الولد بوزن القفل وقد یكون جمع ولد کاسد جمع
 امد ٧ ج صلبة اصلاب ٨ ج انصال نصال نصول ٩ بتثلیت الواو ما ارتفع
 من الخدین ج وجنات ١٠ اصل کل شیء من البدن ای احد اوردته التي
 یجری فیها الدم ج عروق ١١ اطناب منتشرة فی الجسم كله وبها یكون
 الحركة والحس ج اعصاب .

(حلق ١ حلقوم بلموم) كهرو	(حوت ٢ ماسيه (علق) ٣ زرهرو
(كعب ٤ قابه (لثة) بوكه	(عروس ٥ زاوايا هم بوكه
(وكر عمن ٦ اسم هيلانه	(آسد ٧ شيره (عرين ٨ لانه
(كليه ٩ چيه كورچه ويسله	(يلحين ١٠ چيه دوشه ويسله
(كف ١٠ الهني دهسته (خدا) كوله	(آكحل ١١ چاوپره شي بي صورمه
(طلعة و محبا) پروخساره	(قهر ١٢ روبر (شط) ٢ كه تاره
(عنق ١٣ استوه (عارض) روه	(بيضه ١٤ هيلكه (فراخ) ٥ بيتجروه

١ مجرى الطعام ج احلاق وحلوق حلق ٢ حيتان ج احوات ٣ دويبة
تمص الدم ٤ عقدة العصب بين الانوبتين ج كموب ٥ المروس الرجل
والمرأة ماداما في عرسها ٦ موضع الطيور اذا كان في الارض يقال له
وكرج او كر او كار وكور واذا كان في جبل أو جدار يقال له عنق ٧ ج
اسد اسود آساد ٨ مأوى الاسد والضبع والحية والذئب ج عرائن ٩ وهي
والكلوة لازقتاني بعظم الصلب ج كلتي كليات كلوات ١٠ ج اكف
كفوف ١ ج انهار انهر نهر نهور ٢ شاطيء النهر او البحر ج شطوط شطان
بضم الشين ٣ وصلة ما بين الرأس والبدن ج اعناق ٤ ج بيضات وجمع
البيض بيوض ٥ ولد الطائر بل كل صغير من النبات والحيوان ج فراخ
فراخ افراخ فروخ افراخ .

(ذَفَب) كل كه (عُرْف) يالَه	(جُنَاح) كوناَح (جَناح) بالَه
(عُرْفَة) ١ لويجه (مُدَة) مسته	(ذِرَاع) ٢ كهزه (شِبْر) ٣ بسته
(كَبِد) ٤ جهرگه (طِحَال) ٥ سِپَلَه	(قَلْب) ٦ وفؤاد ضَمِير (دَلَه
(دُهْن) پرونه (شَحْم) ٧ پيوه	(تُرَاب) گله (رَمَل) ٨ ليوه
(رَيْق وِبُصاق ضَبَاب) تفه	(زُبْد) كهره (زَبَد) كهفه
(لِسَان) ٩ زويان (فَم) دهمه	(نُخَامَه) ١٠ اسم به نغمه
(شَاب) جوانه (هَرِيم) پيره	(قَوْس) ١١ كهوانه (سَهْم) تيره
(مُخاطَب) چله (لُعاب) ليكه	(لُقْمَة) پارو (لُبنة) تيكه

١ وهي والفرافة ماغرف من ماء ونحوه ج غراف غراف غرافان ٢ من المقاييس طوله الآن بين الحسين والسبعين ستمتر آج اذرع اذرعة
٣ ما بين طرف الابهام وطرف الخنصر ممتدين ج اشبار ٤ جهاز من الجانب الايمن يفرز الصفراء ج اكباد كبود ٥ من الحيوان لازقة بالجانب ج اطحلة طحل طحالات ٦ عضو صنوبري الشكل مودع في الجانب الايسر من الصدر وهو أم أعضاء الحركة الدموية ٧ ما ابيض من لحم الحيوان
٨ ج رمال ارمل ٩ ج السنة السن لسانات ١٠ ما يدفعه الانسان من صدره او اتقه ١١ آلة على شكل نصف دائرة وهي مذكر وموت ج قسي اقواس اقوس .

(اَمْنَسِي) بَرُو (تَمَال) وَهَرِه	(اَمْنَسِي) بَرُو (تَمَال) وَهَرِه
(بُغْضُ ضَيْغُنٍ شَحْنَاءِ) قَيْنِه	(بُغْضُ ضَيْغُنٍ شَحْنَاءِ) قَيْنِه
(اُم) ٥ اسم دَاكِه (اَب) باوَكِه	(اُم) ٥ اسم دَاكِه (اَب) باوَكِه
(حَيَاة) زَيَانِه (مَوْت) مَرْدَنِه	(حَيَاة) زَيَانِه (مَوْت) مَرْدَنِه
(ذَقْن) ١٠ چِنَاكِه (فَخ) ١١ فَاكِه	(ذَقْن) ١٠ چِنَاكِه (فَخ) ١١ فَاكِه
(سَنَة) ١٢ سَالِه (شَهْر) مَانِكِه	(سَنَة) ١٢ سَالِه (شَهْر) مَانِكِه
(نَوْم) ١٥ نَوَسْتَنِه (رُوْ يَا) ١٦ خَهْوِه	(نَوْم) ١٥ نَوَسْتَنِه (رُوْ يَا) ١٦ خَهْوِه
(رَفِيْف) جِيَه كَوَايِرِه بِه	(رَفِيْف) جِيَه كَوَايِرِه بِه
(ذِرْم) ١٨ دَرِهْم (دَانِق) دَانِكِه	(ذِرْم) ١٨ دَرِهْم (دَانِق) دَانِكِه

١ القدم ما لا يصيب الارض من بطنها ٢ رأس كل شيء ج هامات
٣ قوام الانسان قامته وطوله ٤ ج سرات سرر ٥ امات امهات ٦ المنق
او مؤخره ج رقاب رقبات ٧ الشعر الذي يحاذي الاذن ٨ ما بين
الركبة والكمب مؤنث ج سوق سيقان اسوق ١٠ ج اذقان ١١ آلة
يصاد بها ج فشاخ فخوخ ١٢ سنون سنوات سنهات ١٥ غشية
ثقيلة تهجم على القلب فتبطل عمل الحواس ١٦ ماتراه في المنام ١٨ سدس
الدرهم ج دوانق دوانيق .

(اَرُزَا) برنج (شَلْب) چهلتوکه	(ثَقِيل) گران (خَفِيف) سوکه
(حَب) ۱ دانہ بہ (قَمَح وِ حَنْطَة) گہ نم	(صَقِيع) سیخوار (نَدِي) ۲ شبنم
(سَمَارَة) ۳ امم زراوہ	(عَصِيف) ۴ کای خوراوہ
(جَبُوز) گوڑہ (لَنُوز) چوالیہ	(مُخْوِل) ۵ طفل بہ کمالیہ
(بَرَاق) تنہ (ضَرَس) ۶ خربہ	(دِرْع) ۷ وِزْرَد) ۸ جی زریہ
(اَعْنَى) گوڑہ (اَصَم) کہرہ	(مَعَز) بزہ (نَعْجَة) ۹ مہرہ
(ذَهَب) زپڑہ (فِضَّة) ۱۰ زیوہ	(جَبَل) کیوہ (وَادِي) شیوہ
(تَيْس) ۱۱ تہ گہ بہ (کَبْش) ۲ بہ راتہ	(صَب) سہختہ (سَهْل) آسانہ
(اَبْيَض) سپیہ (اَسْوَد) پرہشہ	(اَزْرَق) شینہ (اَنْصِيب) بٹہ

۱ ج حبوب حبات ۲ ما يسقط في الليل من بخار الماء المتكاثف
 ۳ هي المرة ج مرائر مارات ۴ اي الماء كولا جبه اوردق زرع
 اكلته الدواب وداسته وافنته ۵ الصبي الذي اتي عليه حول ۶ السن
 المشهور ان الاضراس هي خمسة او اربعة في كل جانب من مؤخر
 الفكين ج اضراس ضروس ۷ قيص من زرد الحديد يلبس وقاية من
 سلاح المدوج دروع ادراع ۸ ج زرود ۹ ج فجاج لعجات ۱۰ ج
 فضض فضاض ۱ ج تيوس اتياس تيسه متيوساه ۲ ج كباش اكباش

(أَصْفَر) ۳ زرده (أَحْمَر) ۴ سوره	(قَرِيب) نزدیک (بَعِيد) دوره
(آخْوِي) ۵ په‌شه (أَخْضَر) سوزه	(حَالِك) په‌شه (طَاحِلِب) ۶ قه‌وزه
(شَجَر) دره‌خته (حَجَر) به‌رده	(دَوَاء) دهرمان (دَاء) درده
(خُف) چي مسح (مَدَام) ۷ سوله	(عَامِر) آوا (غَامِر) چوله
(شَاة) ۸ بزومه‌په (جَذَع) ۹ شه‌که	(شَكَّ وَرَيْب) ویریه (شَكَّه)
(نَعْل) ۱۰ و حذاه (اسم) که‌وشه	(بَلِي) (بَنَفْسَج) وه‌نه‌وشه
(نَيْرَجَم) نیرگس (آدِيم) ۱ چهرمه	(زَهْر) ۲ گل‌وک (حَيَاء) شه‌رمه
(عُشْب) گیاه (حَشِيش) پوشه	(حَيَّة) ماره (قَارَة) موشه
(خَرُوف) بلی‌به‌رخي نیره	(خَرُوفَة) مییه (ضِرْفَام) شیره
(حَمَل) ۳ یا شه‌که یا به‌رخه	(بَيْع) معامله (سِعْر) نه‌رخه

۳ ج صفر ۴ ج احمر ۵ مابه حوة وهي سواد الى الخضرة أو حمرة
الى السواد ۶ خضرة نعلوا الماء المزمع ج طحالب ۷ المشهور بين الاكراد
كوشى خف ۸ الواحدة من الغنم للذكور والاتي ج شاه شياه شواه اشاوة
شيه ۹ من البهائم صغيرها يطلق على ولد الشاة في السنة الثانية
وعلى ولد البقرة والحافرة في السنة الثالثة وعلى ولد الابل في الخامسة
۱۰ ج نعال ۱ الجلد المدبوغ ۲ كولى درخته ۳ الجزع من اولاد الضأن

(طَاهِر) پاڪه (تَجِين) پيسه	(حَبَل ۴ وَرَسَن) چي گوريه
(طَالِح) خراب (صَالِح) چاڪه	(تَرْوَة) ده ولت (تَرِي) خاڪه
(كَبْرِيَت) گوگرد (جَمَن) گهچه	(قَمَل) ۵ نه سپي (بَر غُوْت) کيچه
(مِرَاة وَ سَجَنَجَل) کاوینسه	(مِثَل وَ شِبَه وَ نَظِير) وینسه
(رِبْوَة ۱ نَل ۲) ته پولاڪيه	(اُسْطُوَانَه) چيه ڪوله کيه
(حَرَب وَ غِي ۳ هَيْجَا) شهره	(يَابِس) وشڪه (رُطَب) تيره
(ذُّبَاب) ميفه (تَحَل) ههنگه	(اَفْيُون) ترياڪه (بَنَج) بهنگه
(كَشِيْب) چي ته پولاڪي ليوه	(نُضَار) ۴ آلتون (لُجَيْن) زيوه
(عَسْجَد) ۵ جوهره ههم زپره	(طَرَس) ۶ ڪاغزه (سَطْر) دپره
(دَبْجُور ۷ دَا جِي) شهوي تاريڪه	(غَلِيْظ) ۱ استوره (دَقِيْق) باريڪه

۴ ج احوال احوال احوال احوال ۵ وبالضم مع تشديد القاف دواب
 صفار تركب البعير عند الهزال ۱ ما ارتفع من الارض ۲ ج تلال تلول
 ۳ الصوت او الحرب ۴ وهو والتضير والانصر الذهب والفضة ۵ الذهب
 والجوهر كالدرد والياقوت ۶ الصحيفة عموماً او الصحيفة التي محبت ثم
 كتبت ج اطراح طروس ۷ دجا الليل اعظم

(اعوج) خواره (قویم) پراسته	(رَوْب رَائِبِ خَائِرِ) ماسته
(رَدِيَه) خراب (جَتِد) چاکه	(خَيْبِث) بیسه (تَقْلِيْف) پاکه
(اَطْرُوش) کپره (ضَيْرِر) گوپره	(غَرْنَان) برمی (شَبَّان) تیره
(بَحْر و دَامَاءُ بَم) دریاچه	(اُخْت) اسم خوشکه (آخ) براه
(شَحِيْح) ۹ (لَيْثِيْم) (بَخِيْل) پرزده	(بَهَارَة) (بُشْرِي) موزده
(فُلْكَ) (وَسْفِيْنَة) ۱۷ کفتیه	(ذَبْح) (وَذَيْبَة) کفتیه
(سَلَم) ۱۳ پیڑه (سَرِيْر) تهخته	(جَد) بزرکی (رِزْق) ۱۴ بهخته
(جَد) ۴ بایره (جَدَه) نه نکه	(دَقِيْق) ۱۱ ارده (رَقِيْق) نه نکه
(رَمْس) ۱۶ (قَبْر و جَدَث) گوپره	(عُقَاب) ۱۷ هلو (دُرَّاج) گوپره
(شَب) چی زاخه (عَفْص) مازو	(اَدَم) پشه (اَبْلَق) بازو

۸ المعتدل والحسن القامة ۹ ج شحاح اشعه اشعاه ۱۲ ج سفن سفین
 سفان ۱۳ ما یرتقی علیه سواء کان من خشب او حجر او مدر ۱۴ ما یصل
 الی صاحبه بلا کده ۱۶ القبر مستویا لا یعلو عن وجه الارض ۱۷ یطلق علی
 الذکر والانثی ج عقبان اعقب .

(لَيْثٌ) و(حَيْدَرٌ) (ضَيْغَمٌ) شِيْرَه	(بَعْلٌ) شوهر (قَحْلٌ) نِيْرَه
(بَازِيٌّ) بازِه (بَاشِقٌ) واشِه	(طِحْنٌ) آرده (رَحَى) آشه
(نَزْرٌ) (يَسِيْرٌ) (قَلِيْلٌ) كهْمِه	(كَثِيْرٌ) زوْرَه (جَمِيْعٌ) هْمِه
(بِسَاطٌ) بهْرَه (لِعَافٌ) ١٨ لِيْتِه	(فِرْصَادٌ) ١٩ تووَه (تُفَاحٌ) سِيْفِه
(طِيْنٌ) (وَحْلٌ) ٢٠ بَلِي قُوْرَه	(مَعْرٌ) بَزَه (صَانٌ) مِهْرَه
(حَطَبٌ) هَبْزَم (خَشَبٌ) دَارَه	(عَقْرَبٌ) دوْبَشِكِه (نَعْبَانٌ) ٢١ مَارَه
(لَثْمٌ) (قُبَيْلَه) (تَقْيِيْلٌ) مَاچِه	(حَدِيْدٌ) آسَن (جِرْفٌ) پاچِه
(اَصْلٌ) گِهْوَرَه (فَرْعٌ) بَجُوْك	(مَلِكٌ) پاشا جَمِي (مُلُوْكٌ)
(مَعُوْلٌ) ٢٢ زَنْكَهَن (مَنَجَلٌ) دَاسِه	(جَفْنَه) ٢٣ كِيْلَانَه مَم كَاسِه
(نَعَاسٌ) ٢٤ (وَسَنَةٌ) وَه نُوْزَه	(اَشْهَبٌ) ١ سَهْبِي (اَشْمَطٌ) بُوْزَه

١٨ كل ما يلتحف به ١٩٤ الثوت او ثمره ٢ بسكون الحاء لفة ردبثة
 ج او حال و حول ٢١ تطلق على الذكر والاتي ٢٢ آلة لحفر الارض ج
 معاول ٢٣ غمد السيف ج جفن جفان جفنات ٢٤ فترة في الحواس أو مقاربة
 النوم اي اوله ١ في الالوان البياض الغالب على السواد

(غَنَجِجٌ وَدَلَالٌ وَدَلٌ) نازه	(عَنَبِيقٌ) کوانه (جَدِيدٌ) نازه
(حَفِيدٌ وَحَافِدٌ) نموه به	(هَلَالٌ) ۲ مانگ یک شه و به
(وَرْدٌ وَشَبَمٌ) ئاوی سارده	(بَدْرٌ) ۳ مانگ شهوی چوارده
(خَشِينٌ) زبره (لَيْنٌ) نرمه	(حَمِيمٌ وَسَخِينٌ) ئادی گرمه
(اَكْمَهٌ) گویره (اَخْرَسٌ) لاله	(حَمٌ) اسم مامه (خَالٌ) خاله
(خَالَةٌ) ۵ پوره خوشکی دا که	(حَمَةٌ) ۴ پوره خوشکی پاوکه
(مَجْنُونٌ) (مَفْتُونٌ) دیوانه	(ضَيْفٌ) ۶ و نَزِيلٌ جی میوانه
(اَسْبُوحٌ) هفته (نَفْسٌ) ۸ ماله	(عَامٌ) ۷ حوله (حِجَّةٌ) ساله
(يَسْتٌ) (وَايُنٌ) کچ و کوپره	(غَنَمٌ) ۹ اسم بز و مپره
(خَنْزِيرٌ) به رازه (دُبٌّ) ورچه	(دَلْوٌ سَجَلٌ وَذُنُوبٌ) دولچه

۲ من اول الشهر ليلان او ثلاثة ومن اخر شهر ليلان وهو عند علماء
الهيئة ما يرى من القمر اول ليلة ۳ القمر الممتلئ ليلة البدر ليلة اربعة عشر
۴ ج صمات ۵ ج اخواله خولة خؤل خؤل ۶ ج اضياف ضيوف ضياف
اضايف ۷ جمع العامة اربع فصول السنة كاملة متواليه ۸ المال والعقار ۹ اسم
جنمي يطلق على الضأن والمزج اغنام غنوم اغنام .

(دِعامَة) (ساریه) ستونہ	(قَرْن) شاخہ جمعی (قُرُونہ)
(حُلبَة) ۱۰ شملی (کُون) زیرہ	(بَصَل) پیبازہ (نُوم) سیرہ
(عنب) تری (تین) ہنجیرہ	(قِنْد وِ سَلْسِلَة) زہنجیرہ
(والدَة) دا کہ (والد) بابہ	(نُوم رُقود کَرّی) خوابہ
(هُجُوع) ۱ (وِسن) ۲ (سہار) ۳ خہرہ	(صَرع) چی فیہ (کابوس) ۴ شہرہ
(ذَنْبُ وَاثِم حَرَجُ) گوناہ	(لَوْلُو) درہ (کلاہ) گیہ
(حُجَة) بُرْهان (ساطان) دلیل	(مَلِک) ۵ (پاشا) صاغر (۶ ذلیل
(رايحة) بوہ (ریح) بایہ	(وَرَق) گہلا (تین) کاہہ
(ریح) ہم بوہ (وَرْد) گولہ	(بال) اسم حالہ ہم دلہ
(شَذَا) بوئی خوشہ ہم (آرج)	(مُنْجہ) روحہ جمعی (مُوج)
(شَلْجَم) شیلیم (فُجُل) تورہ	(دَانِ) نزدیک [نَامِی] دورہ

۱۰ نبت لہ جب اصغر و بضمین قطعہ القم ۱ النوم لیلا و قبل مطلقا
 ۲ و سن زید ای اخذہ قتل النوم ۳ رجل سہار العین ای لم یقلبه النوم
 ۴ ما یحصل للانسان کانه یخفقہ ۵ ج ملوک املاک ۶ المہان والراضی بالذل

(عَرَف) (وَلَنُفِئِر) هه م بۆي خوْشه	(تَمَر) ۵ ميوه ('عَنْقُود) هوْشه
(عَسَل) ۶ هه انگوين (شَمْع) مومه	(مَن) ۷ گه زوْبه (كُرْم) ميوه
(حَلْو) شيرين (مُرّ) ۸ تاله	(مِجَنّ) ۹ (مِجَنَّة) چي مه تاله
(دَار) ۱۰ خانوه (سَقْف) ۱ بانه	(سَطْح) ۲ سه ربانه (مِشَط) ۳ شانِه
(جِدَار) ديوار (يَت) ماله	(أَسَل) پر مه (تُرْس) ۴ مه تاله
(نَحِيَّاس) مسه (رُصَاص) ۵ مزه	(شَارِق) ۶ پرُوْزه (سَارِق) دزه
(هُنَا) ليزه (نَمّه) له وي	(مَآذَا تُرِيدُ) چيت ده وي
(نَوْرَة) قسله (تُرَاب) گه له	(أَخَز) (وَمُعَمَى) چي مه ته له
(شَجَا شَجَن أَسَف) حوزنه	(ضَائِن) مه پره (مَاعِز) بزنه

• ج ۶ امار ۶ ج اعسال عسال عسلان ۷ ومن بني اسرائيل
هو الذي انزله الله بالعجوبة في البر ليقتاتوا به ۸ ج اسرار ۹ وما كل ما وقى
من السلاح والترس ۱۰ ج دور ديار ادور ادوار ادورت .

۱ ج سقف ۲ ج سطوح ۳ ج امشاط مشاط ۴ صفحه من الفولاذ
تحمل للوقاية من السيف ونحوه ج اتراس تراس تروس ۵ بالسكردي
قورقوشم ۶ الشمس حين تشرق .

(۷ رِمَح و قَنَازَة) ۸ بَلِيّ پَرْمَه	(تَثْرِيْب) ۹ لَوْمَه (هَيْجَا) ۱۰ اَزْمَه
(غَدِيْر) گولَوه (بَرْكَة) بَرْكَه	(صَهْبَاء) شَرَابَه (خَلّ) سَرْكَه
(خَمْر و مُدَامَه) شَرَابَه	(يَتِيْم) ۱ مندَالِيّ بِي بَابَه
(فَاْرِغ) خَالِي (مَشْحُوْن) پِرَه	(سَلِيْلَة) كِج (سَلِيْل) كُوْرَه
(جِلْد و مَسْك) ۲ بَلِيّ بُوْسْتَه	(عَدُوّ) دَشْمَن (صَدِيْق) دُوْسْتَه
(وَاَحِد) يَه كَه (اِثْنَيْن) دُوَه	(حَوِيّ) زَنْدُوَه (مَسِيْت) مَرْدُوَه
(ثَلَاثَة) يَتِيّه (اَرْبَعَة) چَوَارَه	(مَلَكَة) صَدَه (اَلْف) هَه زَارَه
(خَمْسَه) يَتْنَجَه (سِتّه) شَه شَه	(سَهْم) خَلَاق نَسِيْب (بَه شَه
(سَبْعَه) حَوْتَه (اَجْوَر) خَفْتَه	(ثَمَانِيَة) بَلِيّ هَه شَه تَه
(نِسْمَه) نُوْبَه (عَشْر) دَه بَه	(خَيْر) چَاكَه (شَرِيْر) بَه دَه
(عِشْرُوْن عِشْرِيْن) يِسْتَه	(اَلْآن و اَقْسَا) قِيْسْتَه

۷ ج رماح ارماح ۸ ج فنا قنوات قنيات ۹ ثرب عليه لامة اي قبح
 عليه فعله ۱۰ هجاه اي عدد مما به ۱ من فقد اباه لم يباغ مبلغ الرجال
 ومن الحيوان الذي فقد امه ج ايتام يتام ۲ غصاء جسد الحيواني
 مسك مسوك .

(تَلَاثُونَ تَلَاثِينَ) سیه	(كَفَيْشِ) كَشْمَشِ (مَشِيْعِي) قَهِي سِيَه
(اَرْبَعُونَ) (اَرْبَعِينَ) چهل	(كَمَيْتِ هَزَارِ) اسمی بلبله
(خَمْسُونَ خَمْسِينَ) پنجایه	(يَنْبُوعِ) چشمه (مَوْضِعِ) جایه
(سِتُّونَ سِتِّينَ) شصت	(صَاِحِي) هوبقار (سَكْرَانِ) مسته
(سَبْعُونَ سَبْعِينَ) هفتاد	(وَتِدِ) مِيخه جمع (اَوْتَادِ)
(ثَمَانُونَ ثَمَانِينَ) بلّی هفتایه	(تَلْسِيْدِ) شاگرد (اُسْتَاذِ) مستایه
(تِسْعُونَ تِسْعِينَ) نهود	(عَوَجٌ ۲ اَوْدٌ ۳) کچی بود
(يَنْبَرِ) ۴ شوشه‌ی زیروزبوه	(عَالَمِ) به‌بداخه هم کچیوه
(نَوْحَةٌ وَنِيَّاحٌ) گریه‌وزاری	(تُحْفَةٌ وَهَدِيَّةٌ) ۵ دپاری
(ظَبْيٌ ۳ وَغَزَالٌ رَيْمٌ) ناهوه	(جَمْدٌ) سه‌هول (خَسٌّ) کاهوه
(قَطِيعٌ ۶ مَيْكَلٌ) (رَايِعِي) ۷ شوانه	(اِدَامِ) پيخوَر (خُوَانِ) ۸ خوانه

۲ عوج الخشب المنحى ۳ اود الخشب المنحى واعوج ۴ ما کاف من
الذهب غير مضروب أو مصبوغ أو تراب معدنه ۵ ج هدایا هداوی
۳ ظباء اظب ظبیات ۶ طاقمه من الغنم والنعمج قطمان قطاع اقطعة ۷ ج
رماة رعیان ۷ ما یوضع علیه العام

(بُسْكَاه) گریان (لوح) تختہ	(نَحْبُ نَحِيب) گریہی سختہ
(كُوب) ۱۰ گوزہی بی دست و لوله	(بَقَّ وَبَعُوْضَة) میبشوله
(جَوَالِق) اسمی جوالہ	(تُرْس وَدَرَقَة) ۱ چی متالہ
(قَسُوْر وَحَبِيْدَر) شیرہ	(حَرْبَة) ۲ زرگہ (سَيْف) شمشیرہ
(حِصَام) شمشیری پرندہ	(شَنْ) کوندہیہ (بَوْم) کندہ
(حَرَّ) گہرمایہ (قَرَّ) سہرمایہ	(نَخْل وَنَخِيْل) دار خورمایہ
(عَضْب وَفَضِيْب سَارِمُ جُرَّاز)	شیری بوران (صَدَي) ئاواز
(عَمِيْق) قولہ (عَرِيْض) پانہ	(جِيْد) گہردنہ (عَاتِق) شانہ
(حِصْن وَاطْم) چی قہلانہ	(بُطْم) فزدانہ (خِلْمَة) خلاتہ
(وِعَاءُ اِعَاءُ جِرَاب) ظرفہ	(رِيْح وَرَبِيْح رَبَاح) صرفہ
(غِيْب) بَلْ بَشْكَانہ	(مِرْوَذ وَجِرَاب) تبشودانہ
(غَضِيْفَر وَاسَامَة) شیرہ	(شِجَاع وَبَطْل بَاسِل) دلپڑہ
(جِيَاب) شخص ترسنوگہ	(شَهْدَة) هنگوین (دِبْس) شوگہ

(سَنُوت) زبره هم هنگوینه	(غَيْظٌ وَحَقْدٌ وَاحْنٌ) ۸ فینه
(وَثْرٌ) تاقه (شَفْعٌ) جوتہ	(جَوْعَانٌ) برسی مُعْرِيَانٌ (پوتہ
(عَارِيٌّ) پوتہ (كِسَاءٌ) بہرگہ	(كَامِيٌّ) پوشتہ (مَنُونٌ) مہرگہ
(مِصْرٌ وَ مَدِينَةٌ كُورَةٌ) ۱ شارہ	(مَسْجِدٌ) مزگوتہ (سُوْقٌ) بازارہ
(فُؤَلٌ وَ بَاقِلَاءٌ لُويَا)	باقلیہ (خَفَرٌ) جبا
(جَسَدٌ) ہم (جُصَمَانٌ) بہدہ نہ	(شُهُوبٌ وَ مَنِيَّةٌ) مردنہ
(دُخَانٌ) دوکالہ (ضُبَابٌ) تہمہ	(شَرَرٌ) پزبسکہ (کِبْرٌ) دہمہ
(کُورٌ) ۲ کوریہ (نَارٌ) ٹاگرہ	(قَيْنٌ وَ حَدَادٌ) ٹاسنگرہ
(صُوفٌ) خوریہ (وَبْرٌ) کورگہ	(صَدَةٌ) زنگہ (دَرَنٌ) ۳ چلکہ
(آخُولٌ) خیلہ (اَبْنَمٌ) لالہ	(طِفْلٌ ۴ وَ صَبِيٌّ) ۵ چی مندالہ
(فَجٌّ ۶ وَ طَرِيقٌ ۷ سَبِيلٌ) پریہ	(بَلَدٌ) ۸ شارہ (قَرِيهٌ) دیہ

البقعة التي تجتمع فيها أهل المساكن والقرى وفي بعض النسخة كورہ
 شارہ ۲ ج اکوار ۱ کور کیران کوران ۳ ج ادران ۴ ج اطفال ۵ ج
 صبیان صبوان ۶ ج فجاج ۷ ج طرق ۸ ج بلاد بلدان ۸ احن علی فلان ای حقد علیہ

(درُوب و لُقْم وِصْرَاط)	پرنگه	(مَكَان مَعَانِ مَحَلّ)	چنگه		
(ضَبْع حَضَاجِر)	که متیاره	(أُجَّة)	دريا (سَاِحِل) که ناره		
(عَرْمُوت كُمُورِي)	هرمی	(فَرَس)	۱ اسبه چه نیرچه می		
(سِغَلَات مُغُول)	بلی حوله	(حَمَل ۹ جَنِين ۱۰)	چیه پرؤلله		
(قَصَب وِبرَاعِه)	قامبسه	(صَنْعَة وَضَيْعَة حِرْفَة)	بیشه		
(حَمَل)	باره (عِدْل)	تا بلره	(حَبْر)	عالم (رَاِيس)	سرداره
(طَرْفَاه)	گهزه (غَرْب)	به لکه	(خِلَاف)	بیه (وِسَخ)	چلکه
(فَطِين وَذَكِي)	زیره که	(عَمُود عِمَاد)	تیره که		
(بَرَد)	ترزه (نَلَج)	بفره	(مَائِدَة)	۱ (وِسْفَرِه)	سفره
(غِي بَلِيد)	که ودنه	(اِبْصَار رَوِيَة)	دیدنه		
(ظَنّ)	گومانه (فِكْر)	اندیشه	(اَجْمَة ظَابَة)	چیه بیه	

۱ يقع على الذكر ويقال له حصان وعلى الانثى ويقال لها حبر ونعيم
 الاسب بقوله چه نیر چه می محلّ نامل ۹ ما في البطن من الولد وتمر
 الشجر ج مال ۱۰ المستورد من كل شيء والولد ما دام في الرحم ج اجنية
 اجن ۱ وهي خوان عليه طعام والافهر خوان

(بَرْد)	خوه هم سهرمایه	(عَذَق)	هیشوی دار خورمایه
(وَاسِع)	فهرآج (ضَمِيق)	تنگه	(سِلْم) صلعه (قِتَال)
(نَمَم)	بوچوار حیوان ناوه	بزن و مهر و شتر و گاو	
(غِرْبَال مُنْخَل)	ده بیژن	بهوی چستی بی ده بیژن	
(ضَحَاء)	چیه چیشتنگاوه	(ضَحْوَة) ۲ روزه (خَطْوَة) ۵	نگاوه
(مَحْجَن)	گوجان (ظَمَن)	کوچه	(صَحْرَاء)
ده شسته	(سَكَنَة)	کوچه	
(صَاع)	پریه (قَفِيز)	ککوه	(غَمَض)
			وسه و سبابة)
(سَكَّان)	کیردگه (سَكِين)	گبرده	(حَلِيلَة)
			زن (حَلِيل)
(صَدغ)	زولفه (حَفْنَة)	مهسته	(عَجَلَان)
			چوسته (گَسَلَان)
(مُقَلَة)	کلینه (طَرْف و بَصْر)	چاوه	(عِمَامَة)
			میزمر (طَاقِيَة)
(قَبَاء)	گهوابه (قَمِيص)	کراسه	(سَرَاوِيل)
			ده ربی (مَسْح)
(مَكْب)	چی سوله (حِزَام)	بشتینه	(مِجَان)
			۴ هانه (وَاكَا)
(عَذْبَة)	لنکبه (كَمَة)	۶ کلاوه	(عَرَس و مَرْمَلَة)
			زن (رَجُل)

۴ ج هایین • مایشد به رأس القربة ونحوها ج اوکیه ۶ وسط

الانسان فرق الورك

(مَجْذُوم) شخص گول (آبرمن) به له که	(خَصْرُو خَاِصْرَه) چیه کله که
(شَقِيقَة) خشک (شَقِيق) برابه	(مِصْبَاح وِ نِراسِ مِراج) چرايه
(سِلْعَة) کوناله هم (سَلْمَة) لوه	(هُدْبُ) برژانسکه (جَفْن) پيلوه
(لَجَج) ۱ مسیره (جَذَل) سوروره	(ضَرَب) چی شانسه سپی واستوره
(حَاطَط ۴) بستان حَديقَة ۵ باغه	(ضِلْع) ۲ براسو (دِمَاغ) ۳ دماغه
(مِعیار) تهرارزو (وِ مِقدار) اندازه	(مَسَد) يئشکه به (قِاط) ده سرارزه
(مِئْسَة) عصی (عِصفور) ۷ پاساری	(جَوهر) ۶ گه و هره (اُولُو) سرواری
(ذَبَاهِ يَطِيْن) هم (قَرَع) کوله گه	(غِرْهال) يئزنگه (مُنْخِل) هئله گه
(عِقَار وِضْعِيَة) باغ و زمينه	(اُكاف) کورتانه (مِراج) چی زينه
(ناطق) گویابه (صامت) يئدنگه	(اَشَل) ده ست شهل (اعراج) پی له ننگه
(كَأْس) پیاله به (شامت) نيشانه	(عِقَار) شرابه (حان) شرابخانه
(يهودی) جوهر (نصرانی) گاوره	(قَدوم) ته و شيبه (فأس) بلج ته و ره

۱- لَجَج فلان اي عند في الخصومة اي عمادى في العناد ۲ ج اضلاع
 ۳ ج ادمغه ۴ الجدار والبستان ج حيطان ۵ البستان عليه حائط ۶ كل
 حجر يستخرج منه شيء وينتفع به ۷ ج عصافير

(کوز) گوز به (اَبْرِيق) مه سينه (حَامِض) ترش (مُرَّة) ترش و شيرينه
 (قَدْر) ديزه به (اُتْفِيَّة) کوچکه (سِنُوْرِ قَطّ) هم (مِرَّة) کتکه
 (حَامَّة) کوزره (حَجَلَه) چي کوه (غَتّ وَ هَزِيل) لپره (اَسْمِين) قه لوه
 (زُرْزُور) پريشوله (قَطّا) کور کورپه (خَطّاف) به ره سبک (خَفّاش) شب پره
 (آرَب) گرويشکه (فهد) اسمي بوزه (نَسِير) سبسا رکه (رَحْم) پيروزه
 (مُغَلَب) پريويه (لَمْر) پلنگه (بَطّ) چي تازه (کُرْکِي) قولونگه
 (عَجَلِي) گوريه که (عَنَاق) چوشتيره (اِصْطَبَلُ الدَّوَاب) اسمي پشتيره
 (سُكْر) سه رخوشي (اغماء) بپوشي (تَرَح) بي که بني (فَرَح) که يف خوشي
 (کَلِيل) (نَابِي کَلّ) نيفي کوله (فَرّاش) به بوله (جَرَادَه) کوله
 (خِيَاطِ مَخِيْطَ اِبْرَه) درزيه (قَانِي) چي سوره (خُضْرَة) سه وزيه
 (حَمْرَة) بشکويه (فَحْم) خه لوزه (مُغْبَار قَتَام قَتَم) چي تووزه
 (خَفِيه وَ قَرَق) هم (خَوَف وَ جَل) (شَقَق) ترسانه هم (جُبْن وَ فَشَل)
 (مِرْيَاق وَ دِرْ يَاق) هه ردو تريا که (حَنَك) مه لاشو (زَقَن) چنا که
 (اَقْطَم) به که ده سته (آعور) به که چاوه (دِينَار) آلتونه (قَد) دراوه

- (مَطَرٌ غَيْثٌ جَوْدٌ حَيَا) بارانه (خَرِيفٌ) پایزه (شِتَاءٌ) زمستانه
 (صَيْفٌ وَوَيْظٌ) هاوین (رَيْبٌ) به هاره (بَاطِنٌ) په نپانه (ظَاهِرٌ) دپاره
 (قَرَطَاسٌ) کاغهزه (وَرَقٌ) په پره (مَرَصَرٌ) بای سخته (رُخَامٌ) مپر مپره
 (عَبْرٌ) فیرگه هم یاسمینه (مُسَلِّمٌ) مسلمان (زَنْدِيقٌ) بی دینه
 (اِجَاصٌ) هه لوژه (رُمانٌ) هه ناره (ماشی) پروینده (رَاكِبٌ) سواره
 (سَفَرٌ جَلٌ) بهی (زُعُرٌ) گوپزه (حِرْمٌ) به رسپه (زَبِيبٌ) میوزه
 (دَابَّةٌ وَمَطِيَّةٌ) ایمی ولافه (شَوْعَبٌ) دوپهکه (ثَمْبَةٌ) سوراخه
 (يَمِينٌ وَحَافٌ وَقَمٌ) سوینده (وَعَظٌ لَعْبِيحَةٌ مَوْعَظَةٌ) بنده
 (دَبُورٌ) پشه با (شِمَالٌ) شه ماله (شَحْنٌ وَمَسْئَلَةٌ) سوال (سَوَالٌ)
 (خَزْفٌ) سواله ته (شَحَاذٌ) سوال گره (خَمِيْسٌ) وچندو جیش عسکر (لَمَكْرَةٌ)
 (خَرَزٌ) موروه (أَحَجِيْبَةٌ) مه ته له (آدُرٌ) شخصی قوږ (اقْرَعٌ) که چه له
 (قَنْصٌ) نی چیره (وَهَقٌ) که مه نده (مِرْوَدٌ) کلچپو که (مِبْرَدٌ) پر به نده
 (صَيْدٌ) نی چیره (حِبَالَةٌ) داوه (جَا رِيٌّ) پره وانه (رَاكِدٌ) وه ستاوه
 (سَرْحُوبٌ) ماینی کلک درپزه (قَامُوسٌ) درپاه (غَمْرَةٌ) گپزه

(تَقَاؤُب) باویٹھک (عُطَّاس) پزمینہ (خضراء) انا سمان (فَبْرَاه) زمینہ
 (عَنْدَلِيب) بلبل (مُؤْأُول) ہلوک (طَلّ) چی باران خفیف وسوگہ
 (صَيْبٌ وَصَوْبٌ وَدَقُّ) بارانہ (شَبَكَةٌ) داوہ (فَارَةٌ) تالانہ
 (وَابِلٌ) بارانی قطرہ گورہ بیاری بہ سہخت (وَبْلٌ) بہوتہورہ
 (بَغْلٌ) ایترہ چارہوی (سَمْنَدٌ) (شَرَفٌ) بولوندی ہم جیگہ بولہ ند
 (عَايِدٌ وَطَلَاخُفٌ) بیچومٹاسکہ (نَاہِمٌ وَتَشْرِيفٌ) نہرموناسکہ
 (خَتَنٌ) زاویاہ (صِہْرٌ) خہزورہ (مِطْلُکٌ) پاشاہہ (مَمزُولٌ) مازورہ
 (طَوِيلٌ) درپڑہ (قَصِيرٌ) کوتاہہ (عُكْبَاذٌ) وہ کلزہ (عَصَا) عصاہہ
 (زِجَاچٌ) شوشہ بہ (عُرْوَةٌ) دہستوہ (مِخْدَعٌ) خہزینہ (کَنْدِجٌ) گہ ندوہ
 (کَنْتَلٌ وَرِدْفٌ) اسمی کہنہ لہ ہم (ابنُ آوِی) اسمی چہقہ لہ
 (بُرْمَةٌ) دیزہ (سِرْجَلٌ) مہنجہ لہ (ذَرَعٌ) تووی چہ ناو (مَنْبَلٌ) گولہ
 (تَاچِرٌ) ہانگہ گان (طَائِرٌ) پپرندہ (مِيزَابٌ) پلوسکہ (صَارِخٌ) چہ پرنده
 (مِکْحَلٌ) کلدان (کُحْلٌ) چی گلہ (اِثْمَدٌ) سورمہ بہ (قُفَا) ہفت مہلہ
 (وَأُوْدٌ) زابندہ (عَقِيمٌ) نوزوکہ (زُکَامٌ) ہہ لامت (سُعَالٌ) چی کوزکہ

(زَلَال) آویکه وارد و خوش و صاف خوشرّه و له گه رو (طَنُب) چی ته ناف
 (سَلْسَل سَلْسَال) آوی خوش سارده (شُفْر) اسمی ییلوه (شُفْرَة) کارده
 (آجَاج) آوی تال (عَذَب) آوی خوشه (فَرَاخ) آوی صاف (اشرب) بی نوشه
 (حَبِی نَبِیه حَبْر لُب) عقله (ضِدّ) مخالف (ضِدُّ نَدّ) مثله
 (سُهْد و سُهَاد و آریق) بی خهوی (فَاحِل) لاغری (سَمِین) قه لوی
 (عَمَامَه) هه وره (و سَكَنَف) دلۆپه (عُرْف) عه تابه (عُرْف الدیک) بۆپه
 (تَمَلان نَعْوَان) مهستی شرابه (سَلَاة) شراب (شِوَاء) که بابه
 (جَرِيال) شرابه (عَجِين) هه وره (مُتَرِي) ده و له مه ند (صُغْلوك) فقیره
 گلینهی چاو اسمی (حَدَقَه) به شور بای گۆشتین ده لَین (سَرَقَه)
 (مُذَلَف) بیچوه که وه (شَبْوَة) دو لَف که (شَعَر) بیچوه و آسک (صَوَابَة) رشکه
 (شَدَب) گای پیره (صَوَار) گا گه له (سَلَك) بیچوه که و (طَلِي) کارزله
 (سَمَط و سَلَك) چی ره شته مه واری (تَشَن) بو که نه (فَاطِط) مهرداری
 (مُحْسَمَه) اسمی بو میروله هوره (مُحَمَم) پربویه (تَمَوْرَه) چی هموره
 (قَنَاص صَبَاد) بیچیره وانه (رَهَط) هه ره لسی هه تانویانه

أَصْحَانِاح) نه نكاوه (قرط) گواره	(فارس) به كوردی اَسپ سواره
(صَلْمُل وَاخْتَه) كوتزه باریكه	(فاسق و داجی) شهوی تاریكه
(صَارِخ) كه له شیره (شوخه) كولاره	(لَبوة) دَبَلَه شیر (شذف) گواره
(سَبَل) بچه شیر (سَبِع) دپنده	(لِقوه) هه لَوَیه (قَاطِع) بورنده
(اِوز) مرای (شغواه) هه لَوَیه	(وَطْب) مه شكیه (مَخْبِض) چی دَوَیه
(حُلْم و عَقْل) خوم احتلامه	(عَتِيق) آزاده (رَقِيق) غلامه
(وَصِيف و صِيفَة) عبد و جاریه	(صَبْر) توبلی تالی شاریه
(تَمْر) قهسه (رُطْب) خورمایه	(جَلِيل) سیخواره (صَرَصر) سرمایه
(مِقْمعة) چه كوش (سَنَدَان) سندانه	(فَرَت) می خوریه (سَلِي) پزدانه
(بَعرة) بشكله (روث) شیاكه	(قُرَقْل) مِخَك (مَسْوَالِك) سواكه
(دَر) چی شیره (ضَرَع) گوانه	(تَوَمَة تَوَام) تَوَبَلای دوانه
(حَاك و حِيتَاك) اسم جَوَلایه	(آنك) قَلای (فولاذ) پَوَلایه
(زَمهریر) مانگی سختی سرمایه	(عَجیر) نیوه پَرَوی سختی گرمایه
(قُرْبَة) طاعته (قِرْبَة) كندهیه	(رَمَق) دوا گیان (عَبْد) بندیه

(فقیری (عدم آقلال فاقه) (عنود) کارژله (سلوی) عبلاقه
 (غسکه) لوچ سکه بهرقه لوی (نجد) جی بلند و مذمة) جی نوی
 (میکال) ربه به (میزان) ترازو (آبقع) م طیره م سکه بزو
 (قنقد) زیره که (یعقوب) کهوی تیر (سمیدع و سید) کور گو شیر
 (مذآسیم) تاریک (غیب) تاری کی (غلیظ) استوری (رقیق) پاری کی

قطعة دیگر از بحر رمل

(حدمة) کولاره (اعباء) مانده گی (سخته) برخه (جل) جله (سدره) کنار
 (باب) درگا (عقد) گهر د بندی دپ (طرف) جوانو (زرد) دوگمه (طاق) تار
 (سقط) بال (ریش) پهر (زق) مسکه (جیفه) لاشه (نحی) خیکه (عد) شمار
 (خیل) جمع اسپا و سواره ها (کبیل) پیوان (وزن) کیفان (سم) زار
 (نوب) جامه (ستر) هم (سدل و سجنف) هم (کتف) پرده بود (صب) شممار
 (اُسر) میزگیران (ستم) کوزجیه (قطف) بهر (مشر) درخت میوه دار
 (مهنه و قهر و مفازه) هم (قلاة) (دوؤ و دیة) بیابان (شوک) خار
 (خطب) کاری گوره (بیدر) هم (جرین) تام خرمن (قوج) پول (اسم) کار

وقتي ابواره (عقیة) هم (اصیل) (فوق زور و نحت) زبرچہپ (بِسار)
 چہپ (شمال) پیش (قدام و آمام) پشتہ (وراء و خلف) دان ہسایہ (جارت)
 (آجنوی) بی گانہ (جذری) ایلو لہ (غصن) ہم (فرع و فن) چی شاخدار
 (محلک) ماہیست (بربوع) است زرق (معبلة) پہ یکان بان (ننین) گہورہ مار
 (گزبرہ) ۱ گز نیز (نادی) مجلسہ (سیر) مہنہان (عان) چی اشکار
 (آہن) لہ کوی (من) کیہ (ایان) گھی (ان) اگہر (ما) چی (متی) گھی [سم] ازار
 (فی ظل) چی سیبہرہ (فایکہ) میوہ بود (فتاہ) خہیلر
 (ضفدع ققافہ) بوق (نور) کلو (نخن) کچہ (امت) تو (دلہ) چنار
 (حزب سرب طاقمہ فرقہ) گروہ (سرتین سرتہ) یکبارو دوبار
 (طود) کیوہ (فؤلہ فؤتہ) فوق کیو (آیس) دوہنی (عام بارح) سالی بار
 (سومنہ) چی معبدی نصرانیان ہمہ لویہ (سربع منزل) ہوار
 (حبة الخضر) بلی قہزوان بود (وعل) نیڑی بز نہ کیوئی (جدی) کار

(غمد) کیلانہ (کنانۃ جمبۃ) کیشک ۲ (سمرۃ) چی دارنبقہ (کف) غار

قطعة دیگر از بحر منسوج

(ایل) بز نہ کیوی نیز (صوت) دہنگ (اوت) تووہ (شیمہ) خووہ (لون) پرہ نگہ
 (زوج) بود شوہر (زوجة) زن (مالح) قراد است بہ کوردی گہ نہ
 (منیۃ امنیۃ) چییہ آرزو (خرز) دورونہ (خبط) چہ باشد دہزو
 چیست (جزر) گیزہ (منسف) شہ نہ (رف) پرہ فہ بہ (کوۃ) چییہ پر وزہ نہ
 (دمع) چییہ (مدمع عیرۃ) فرمیسک (عیرۃ) عجب چیست (شرارۃ) پزیسک
 (ندی) مہ مک (حلمہ) بلی گوی مہ مک (قبح) ککوہ (قمر) چییہ (غور) ۳ تک
 (بر) گہ نہ (دخنہ) بلی ہرز نہ (بر) چییہ احسان (سوار) باز نہ

قطعة دیگر از بحر متقارب

(وتر) چی زی (وטר) حاجت (تی) میسک
 (لباً) زہک فرو (اقحہ) چی فریسک
 (هرم) پیری (شیب) موی سفید (رجاء و آمل آمل) ہم (املہ) باشد امید

۲ عبادتہ لہشتی دروست کراوہ یا لہ دار یا بیست سہمی تی خراوہ

۳ بہ کوردی قول

(هَامَع) مَشْرَه (حِرص قُتِل) کانه (جَبِيل بَعِي) خوب (ثُقْبَة) کونه
 (حَصَى) چیه بردی بچوک (اَنُوك) احمقه جمی (نُوك)
 (سَرِي) پرفتن شب (جَلَاء) روشن است (خَيْفِي) وزن (خَمِيْسِ اِي) بسر قوشن است
 (زَار و زَبِير) دننگ شبره (رَبَّان) چیه تیراوی تیره
 (رَبَّاء) مییه (ذِبِل) داوینه (غَد) صَبْحِيَة (اَمَس) دوینه
 (غُرَاب غُدَاف) قهله پرشه (نُون) ماسیه (دَامِس) پرشه
 (نَاحِل نَعِيل ضَايِر) لره (تَمَّأ) چیه پرشه قوپره
 (عُنْصُل) پیازه خوگانه (مَنْهَل) چشمه (مَعْدَن) گانه
 (دَوَاة مَحْبَرَة) دهوبته (كُمَيْت) بلی اسپ کویته
 (رَمَاد) چیه خوله میشه (رَمَد) به کوردی چاوبده
 (عَائِل) فقیر و محتاجه (نَهَب) چی نختو ناراجه
 (سَبْحَة) ته زبیه (مِر) بای سه خته (نِي) کاله (فَضِيح) بوخته
 (مَارِب) چیه نهرمه ۲ لوته (عِشاء) طعام شهوی ته ۳

۱ له فظی فارسیه یانی لشکر ۲ نهرمه گوویه نسخه ۳ شهوی به نسخه

(غداء) طعامی صوبحیه (تمّ أَجَلٌ جَمیر) وهیه
 ای (والله) وی بهخووا (غزل) پریسه (طاقة) هودا
 (بُخَار) ههله (عَجَاج) توژه (مُلَوین) شب وروزه
 (مِيزَل) تهنشی م خپرکه (فَنک) بکوردی دلککه
 (جَبَر مَداد) مره کبیه (حَفَر مَنزِلَة) مرتبه
 (حَبِيب رَقِي دِيشِي ۴) شونی (خَبِصوم) چی لای ژوری لونی
 (صَحَاح صَحِیح) صاخ درست (مَقَطُوع) پراوه (مَوْصُول) پیوست
 (صَدِيد) کبیه (وَرَم) اماس (شَجِي) مخزون (حَافِي) بی خاوس
 (لُجَام) لهناو (خَطَام) ههوسار (رَاکب) به کوردی حوشرسوواره
 (مِفْکَاة) ۵ تاقیکه بی کولین (نَجِیح ودم) به خوین ده لین
 (عِنَان) چیه دسته جهلوه (مُقِر) شهوی مانگه شهوه

۴ اول لغتیکي فصیحه ثانی لغتی عراقه ثالث لغتی طامیه ۵ یابه تاقی
 ده لین کونی تو اولی نه بربی یانی روشنای نه دا ، یابه تاقی ده لین بهسریه وه
 ویاتیبا دابیری چرا

(ماری) ۴ و گه سی به شه و پرو (رُقعة خِرقة) هه ر دو په پرو
 (قالی) گزان (رِخیص) هه رزان (عالم) دانا (جَاهِل) نه زان
 (مَدَر) گله ته ۶ (آقِطَة) که شکه (جان و جامد) بلی ووشکه
 (سور) شورابه (حَائِط) حصاره (حَدِيث) سخن (مَمَّار) بزملا
 (جَدِيد) تازه (قَدِيم) کونه (مَشْحُون) پیره (دُهْن) پرونه

الباب الثاني في ترجمة الأفعال

(سَبِقَ) ۱ پیشکه وت (نَظَرَ) ۲ پروانی (اَخَذَ) ۳ گرنی (اَكَلَ) ۴ خو وازدی
 (ظَهَرَ) ۵ لآح ۶ بَدَأَ ۷ ادمر کهوت (عَرَفَ) ۸ نامی (بَمَثَ) ۹ ناردی
 (مَدَحَ) ۱۰ وصفی به چاکه کی کرد (طَحَنَ) ۱۱ هاری (عَجِنَ) ۱۲ شبلای

۶ به خاکی ده لین به ده ست ۷ لدرایته وه وردی تی کل نه بی ، و به دیو

شاریش ده لین

۱ = سبقا ۲ = نظرا منظرا منظرة تنظارا انظرفنا ۳ = اخذاً
 تاخذا ۴ = اكلما مأكلا ۵ = ظهراً ۶ = لوحاً ۷ = بدوا بداء
 بدائة ۸ = عرفة عرفاناً معرفة ۹ = بمثا تبعا ۱۰ = مدحا مدحة
 ۱۱ = طحنا ۱۲ = عجنأ =

(كحلّ) ۲ پرشنی (وَهَب) ۳ بختی (فعلّ) ۴ کردی (حَرَث) ۵ کیلای
 (رَكِبَ) ۶ سوواربو (عَلِمَ) ۷ زانی (رَحَضَ) ۸ غَسَلَ) ۹ بِلَى شوشنی
 (سَمِعَ) ۱ بیستی (فَشَلَ) ۲ ترسا (مَنَعَ) ۳ نهی هیبشت (قَتَلَ) ۴ کوشنی
 (فَقِهَ) ۵ زانی (نَحَتَ) ۶ تاشی (ضَرَبَ) ۷ لییدا (کَتَبَ) ۸ نومی
 (غَزُرَ) ۹ زوربو (نَزَرَ) ۱۰ کهمبو (جَذَبَ) ۱ کیشای (سَأَلَ) ۲ پرسنی
 (صَعَبَ) ۳ سهختبو (سَهَّلَ) ۴ اسان (بَسَطَ) ۵ پرای خست (غَزَلَ) ۶ پرسنی
 (سَأَلَ) ۷ کوکی (فَزَعَ) ۸ ترسا (رَقَمَ) ۹ نومی (عَقَدَ) ۱۰ بهسنی

۲ = كحلا ۳ = وهبا وهبة ۴ = فعللا ۵ = حرثا
 ۶ = ركوبا مركبا ۷ = علمأ ۸ = رحضا ۹ = غسلأ غسلأ
 ۱۰ = سمعا سماعا سماعة سماعة مسما ۲ = فشلا ۳ = منملا ۴ = قتلا
 تقتالا ۵ = فقها فقاهة ۶ = نحتا ۷ = ضربا ۸ = كتبا كتابا
 كتابة ۹ = غرز غزارة غزرا ۱۰ = نزرا نزرة نزارا نزارا نزورة
 ۱ = جذبا ۲ = سؤالا مسألة مسألة تسألا ۳ = صعوبا ۴ =
 سهولة ۵ = بسطا ۶ = غزلا ۷ = سملا سملة ۸ = فزعا فزعا
 ۹ = رقا ۱۰ = عقدأ

(کثرَ) ۱۰ زوربو (قَلَّ) ۱ که مبو (ذرع) ۲ بیوای (زِرَع) ۳ جانندی
 (کَسَحَ) ۴ مالی (عَمِلَ) ۵ کردی (دَرَّ) ۶ زانی (قَرَّهَ) ۷ خونیدی
 (تَبِعَ) ۸ دووای گوث اخام ۹ دای گند (کنس) ۱۰ مالی (خَابَ) ۱۱ دوشی
 (رَأَى) ۲ پرووانی (رَهَبَ) ۳ ترسا (طَمَعَهُ) ۴ خواردی (شَرِبَ) ۵ نوشی
 (عَدَلَ) ۶ هم (لَامَ) ۷ لومه‌ی کرد (حَلَى) ۸ ایضاً (نَهَضَ) ۹ هستا
 (قَعَدَ) ۱۰ دانیش (جَلَسَ) ۱۱ ایضاً (عَبَرَ) ۲ پ ابورد (وَقَفَ) ۳ وپستا

۱۰ د کثرة کثارة ۱ = فلا قلا قلة ۲ = ذرعا ۳ = زرعا
 ۴ = کسحا ۵ = عملا ۶ = دره ۷ = قرأ قراءة قران قتره
 ۸ = تبعا تباعا تباعة ۹ = خلماً ۱۰ = کنسا ۱ = حلبا حلابا
 ۲ = رأيا رؤية راة رثيانا ۳ = رهبة رهبا رهبا رهبانا رهبانا
 ۴ = طما طعاما ۵ = شربا شربا شربا ۶ = عدلا ۷ =
 لوما ملاما ملامة ۸ = حلبا ۹ = نهضا نهوضا ۱۰ = قعودا مقمدا
 ۱ = جلوسا مجالسا ۲ = عبرا عبورا ۳ = وقفا وقوفا

تمت الرسالة الاحمدية للفاضل الكامل العلامة الذي كان
ظهور علمه وورعه كالشمس في رابعة
النهار الشيخ معروف والد
كاكه احمد قدس الله سرها

قصيدة الهاشمي

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَأَيْلُ دَجِيٍّ مِنْ وَفْرَتِهِ	الصَّبِيحُ بَدَا مِنْ طَلْمَتِهِ
أَهْدَى السُّبُلَا لِذِلَالَتِهِ	فَاقَ الرُّسُلَا فَضْلًا وَعُلَا
هَادِي الْأُمَمِ لِشَيْرِمَتِهِ	كَنْزُ الْكَرَمِ مَوْلَى النِّعَمِ
كُلُّ الْعَرَبِ فِي خِدْمَتِهِ	أَزَى النَّسَبِ أَعْلَى الْحَسَبِ
شَقُّ الْقَمْرِ بِأَشَارَتِهِ	سَمِعَتِ الشَّجَرُ نَطْقَ الْحَجَرِ
وَالرَّبُّ دَعَا لِحَضْرَتِهِ	جَبْرِيلُ أَنِي لَيْلَةَ أَسْرَى
عَمَّا سَلَفًا مِنْ أُمَّتِهِ	قَالَ الشُّرَفَا وَاللَّهِ عَنِي
قَالِعَزَّ لَنَا لِأَجَابَتِهِ	فَحَمَدُنَا هُوَ مَيْدَنَا

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد

٩٩٤ لسنة ١٩٨٦